

Schrijverslevens, biografieregeling TOELICHTING

Algemene toelichting

Het Nederlands Letterenfonds stelt zich tot doel goed geschreven biografieën van schrijvers en letterkundigen te stimuleren. Schrijversbiografieën bieden zicht op het kunstenaarschap, dragen bij aan de literatuurgeschiedenis en vergroten de zichtbaarheid van de literatuur in het algemeen. Het schrijven van een biografie vereist een grote tijdsinvestering van biografen. Ofschoon het genre inmiddels stevig staat en er zeker ook ruime media-aandacht is voor de verschijning van biografieën, blijft de uiteindelijke royalty-opbrengst voor de biograaf in de meeste gevallen te onzeker om de benodigde investeringen alleen te (kunnen) doen. Een subsidie van het Letterenfonds is zowel bedoeld als investering als stimulans om belangwekkende, goed geschreven literairhistorische biografieën tot stand te laten komen.

Vanuit de overweging dat het Nederlands Letterenfonds met name tot taak heeft de Nederlandstalige letterkunde te stimuleren, worden vanaf 2021 uitsluitend subsidieaanvragen voor het schrijven van biografieën van personen met groot belang voor de Nederlandse letterkunde in behandeling genomen. Het is gezien de beperkingen van het budget niet meer mogelijk om aan te vragen voor biografieën over onderwerpen uit andere kunst disciplines. Het maximale beursbedrag is voor het eerst sinds 2002 verhoogd van € 40.000 naar € 50.000.

Het fonds acht een belang voor de Nederlandse letterkunde aanwezig wanneer de hoofdpersoon professioneel werkzaam is geweest in de letterensector en er voor die werkzaamheden brede waardering is, of indien de invloed van een hoofdpersoon van onmiskenbaar groot belang is geweest voor de letteren, zoals dat geldt voor sommige uitgevers of maecenassen. Er kan ook subsidie worden verkregen voor een biografie van enkele nauw bij elkaar betrokken personen, bijvoorbeeld een schrijversechtpaar, een biografie van een kunstenaarskolonie of van kunstenaars die zich als groep profileerden waarbij een substantieel deel van de kunstenaars zich met de letteren bezighield.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1 (definities)

Een uitgever is een rechtspersoon die op continue basis bedrijfsactiviteiten ontplooit met onder meer als hoofddoel de uitgave van literaire werken. Dat een uitgever deze bedrijfsactiviteiten op continue basis ontplooit houdt allereerst in dat hij over een onafhankelijke redactie beschikt die de schrijver begeleidt bij de totstandkoming van de publicatie. Verder brengt dit mee dat de uitgever op regelmatige basis aanbiedingen van door hem uit te geven en/of uitgegeven publicaties aan de boekhandel verzorgt en deze publicaties via de boekhandel verspreidt, zijn publicaties van een ISBN voorziet, de gebruikelijke leveringsvoorwaarden hanteert en minstens één keer per jaar een fondslijst maakt.

Titels waarvoor de auteur zelf in de productie-, promotie- of distributiekosten participeert of waarvan de auteur een bepaald aantal exemplaren afneemt tegen betaling, komen niet in aanmerking voor een subsidie op grond van deze regeling. Toezeggingen van een uitgever die tot stand komen doordat de auteur zelf bijdraagt in de productiekosten voldoen niet.

Artikel 1 (definities)

Nederlandse letterkunde is de literatuur van het Nederlandstalige deel van de wereld vanaf ongeveer 1100 tot heden. Ook de Friese letterkunde wordt hier onder de definitie geschaard.

Artikel 2 (toepasselijkheid)

Onder subsidies wordt verstaan de in artikel 8 genoemde projectsubsidie. De biografieën die tot stand komen met een subsidie zijn gericht op een algemeen/ breed publiek. Biografieën geschreven met een voornamelijk wetenschappelijk of educatief doel komen niet voor subsidie in aanmerking.

Artikel 3 (vereisten aanvrager)

De aanvrager moet bij de aanvraag minimaal één publicatie kunnen overleggen. Dat betreft een substantieel tijdschriftartikel (minimaal 3000 woorden) en/of een boekpublicatie op het gebied van non-fictie bij voorkeur met een biografisch karakter waaruit de essayistische en stilistische kwaliteiten van de aanvrager blijkt. De publicatie hoeft nog niet over het onderwerp te handelen waarover de aanvrager wil schrijven in zijn biografie.

Artikel 4 (algemene vereisten)

Op grond van het Algemeen reglement Nederlands Letterenfonds kan slechts subsidie worden verleend indien naar het oordeel van het bestuur voldoende is aangetoond dat sprake is van een begrotingstekort of behoefte aan subsidie. De aanvrager dient dan ook de noodzakelijkheid van (gedeeltelijke) financiering van de biografie door het Nederlands Letterenfonds aan te tonen. Indien de biografie binnen een wetenschappelijk werkverband wordt geschreven wordt ervan uitgegaan dat die noodzaak ontbreekt.

De subsidie wordt verder pas verleend, indien een uitgever zich achter de te subsidiëren publicatie heeft geschaard en bereid is een financieel risico hiervoor te dragen. De uitgever maakt een inschatting van het publieksbereik en verbindt zich bij een papieren uitgave aan een minimumoplage van 500 exemplaren. Bij het indienen van de aanvraag dient dan ook een kopie van de gehele uitgave-overeenkomst met de uitgever dan wel een kopie van de intentieverklaring van de uitgever overgelegd te worden. De intentieverklaring dient de voorgenomen minimumoplage te vermelden. Het bestuur houdt zich het recht voor om bij ernstige twijfel aan de getrouwheid van deze overeenkomst een accountantsonderzoek te doen verrichten. Indien uitsluitend tot publicatie in digitale vorm wordt overgegaan, dient de uitgave gedurende ten minste vijf jaar beschikbaar te worden gesteld. De uitgever verklaart in dat geval dat hij een verkoop van ten minste 500 exemplaren verwacht.

Het Nederlands Letterenfonds stelt zich op het standpunt dat er voor de hoofdpersonen in de biografie sprake moet zijn van een afgerond werkzaam leven. Dit wordt gevraagd omdat in een schrijversbiografie ook gereflecteerd moet kunnen worden op een oeuvre en de plaats van dat oeuvre in een bredere literatuurgeschiedenis.

De schrijver ontvangt voor het literaire werk een redelijk honorarium van de uitgeverij. De aanvrager dient dan ook aan te kunnen tonen dat hij minimaal heeft gecontracteerd conform de bepalingen over het royaltypcentage en de licentie zoals geregeld in het Modelcontract GAU/Auteursbond.

Biografische schetsen die niet als zelfstandige publicatie verschijnen, maar bijvoorbeeld samen met een keuze uit het werk van de hoofdpersoon, komen in beginsel niet voor subsidie in aanmerking.

Als iemand eenmaal een subsidie heeft ontvangen voor een biografie en die subsidie lager was dan het maximale bedrag in deze regeling, kan niet voor datzelfde project nog een suppletie worden aangevraagd.

Artikel 5 (aanvraag)

Ter uitvoering van artikel 2 van het Verdrag inzake de Nederlandse Taalunie hebben het Letterenfonds en Literatuur Vlaanderen een samenwerkingsverband. Streven is subsidiemogelijkheden voor Nederlandstalige auteurs altijd zodanig te formuleren dat sprake is van één duidelijk subsidieloket en dat dubbele aanvragen (zowel ingediend bij het Nederlands Letterenfonds als bij Literatuur Vlaanderen) worden vermeden. Auteurs woonachtig in België wordt verzocht zich uitsluitend tot Literatuur Vlaanderen te wenden. Gegevens over bij de beide fondsen ingediende aanvragen worden uitgewisseld.

Het onderwerp van de biografie dient te vallen onder de definitie van de Nederlandse letterkunde zoals hierboven omschreven. Een in Nederland woonachtige auteur kan in het kader van deze regeling aanvragen voor een biografie over een Vlaams auteur.

Artikel 7 (beoordelingscriteria)

a. Het belang van het onderwerp voor de Nederlandse letterkunde

De aanvrager schetst in de aanvraag het belang van het onderwerp en motiveert waarom een biografie nu op zijn plaats is. Ontving de gebiografeerde bekroningen en prijzen voor zijn oeuvre of zijn verdiensten voor het literair domein? Is diens werk nog steeds leverbaar en heeft het een plaats gekregen in reeds gepubliceerde Nederlandse literatuurgeschiedenissen? Maakte hij/zij deel uit van belangrijke redacties, stromingen, groepen en/of beschikte hij over een positie van waaruit hij een bijzonder perspectief kon werpen op belangrijke gebeurtenissen in het literaire domein?

b. De biografische kwaliteiten van de aanvrager

Op basis van de aanvraag en de overlegde publicatie(s) maakt de adviescommissie een inschatting van de biografische kwaliteiten van de aanvrager. Heeft de aanvrager voldoende essayistische en stilistische kwaliteiten? Heeft aanvrager voldoende kennis van het onderwerp en de tijdperiode? Beschikt de aanvrager over voldoende kritische distantie ten opzichte van het onderwerp? Heeft aanvrager ervaring of kennis van archiefonderzoek en interviewen? Spreekt uit de aanvraag een heldere visie op het onderwerp en worden er relevante werkhypotheses geformuleerd? Heeft de aanvrager een bijzonder perspectief op het onderwerp, is er sprake van een originele aanpak?

c. De realiteitszin van het voorgenomen project

Hierbij spelen de volgende vragen: is er voldoende en relevant archiefmateriaal en/of belangrijke mondelinge of schriftelijk bronnen die geraadpleegd kunnen worden? Hoe is de relatie met de rechthebbende(n)? Zijn de begroting en het dekkingsplan voor het project overtuigend? Is de aanpak realistisch? Zal de aanvrager, gezien de omstandigheden, in de gelegenheid zijn een omvangrijk project als een biografie tot een goed einde te brengen?

Artikel 8 (hoogte van de subsidie)

De totale subsidie van het Nederlands Letterenfonds of zijn rechtsvoorgangers aan één aanvrager voor één biografieproject bedraagt niet meer dan € 50.000,-. Subsidies verstrekt op grond van de Tijdelijke regelingen van het Letterenfonds in verband met Covid-19, verleende ontwikkelbeurzen of

subsidies verstrekt op grond van de *Regeling reis- en verblijfsbeurzen* of de *Regeling reiskosten buitenland* blijven buiten beschouwing.

[Tekst onder voorbehoud van goedkeuring van het ministerie, 30.VI.'21]